

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Sacrorvm Ritvvm, Sev Commentaria In Rvbricas Missalis Et Breviarii Romani

In quibus origo cuiusque Ritus, Causæ historicæ, vel mysticæ, ex maiorum ingenio, Theoria, Praxis, Obligatio, & exquisitus Vsus, additis opportunè Decretis omnibus S. Rituum Congregationis, quàm breuissimè explicantur

Gavanti, Bartolommeo

Antverpiæ, 1646

De Feria, & Vigilia. III.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40214

obtulit in pane azymo, in Cœnaculo
Sion. Eadem docet *Pamelius Tom. 1.
Liturg. Eccles. Latine.* neque dicas,
Jacobum celebrasse primam, de *Con-
secrat. d. 1. cap. Iacobus*, ex Synodo
Sexta; quia Petrus ordinem præscri-
psit, Iacobus euulgauit: quomodo con-

ciliat *Scriptores Vualden. lib. de Sacra-
ment. tit. 12. cap. 28.* & de Petro abso-
lutè docent *Clem. Epist. 2. Isidor. lib. 1.
de Offic. cap. 13.*

e *De Festo Duplici, &c.*] Quid sit
Festum Duplex, &c. dicemus cum de
Rubricis Breuiarij.

De Duplici. I.

Missa dicitur de Duplici illis diebus, quibus in Calendario ponitur
hec nota, Duplex, & in Festis mobilibus, quandocumque Officium
est Duplex. In Duplicibus dicitur ^f vna tantum Oratio, nisi aliqua com-
memoratio fieri debeat. Alia omnia dicuntur, vt in propriis Missis assi-
gnatum est. Quando dici debeat Gloria in excelsis, & Credo, inferius
ponitur in propriis Rubricis.

^f Vna tantum Oratio.] Vide infra tit. 9. de Oracionibus, cur vna tantum.

De Semiduplici, & Simplici. II.

Missa de Semiduplici dicitur, quando in Calendario ponitur hec
vox, Semiduplex. Præterea in Dominicis, & diebus infra Octauas.
In Semiduplicibus tam Festis, quàm Dominicis, & infra Octauas dicuntur
plures Orationes, vt infra dicetur in Rubrica de Oracionibus. ^g Infra
Octauam dicitur Missa sicut in die Festi, ^h nisi propriam Missam habuerit;
in Dominicis verò, sicut in propriis locis assignatur. De Simplici dicitur
Missa sicut de Semiduplici, vt suis locis ponitur.

^g Infra Octauam.] Octaua namque
est eiusdem Festi prorogatio, teste
*Radulpho Tungrensi de Canonum ob-
seruat. Propos. 19.*

^h Nisi propriam Missam habuerit.]
Vt infra Octauas Paschæ, Pentecostes,
& sanctorum Apostolorum Petri &
Pauli accidit.

De Feria, & Vigilia. III.

ⁱ **M**issa de Feria dicitur, quando non occurrit Festum, vel Octaua,
vel Sabbatum, in quo fiat Officium B. Mariæ. In Feriis tamen
Quadragesima, Quatuor Temporum, Rogationum, & Vigiliarum, etiam
si Duplex, vel Semiduplex Festum, ⁱ vel Octaua occurrat, in Ecclesiis
Cathedralibus & Collegiatis ^k cantantur dua Missæ, vna de Festo post
Tertiam, alia de Feria post Nonam.

Missæ

Missæ de Feria fit mentio in Lectionario sancti Hieronymi.

i *Vel. Octaua.*] Id est, dies Octaua. Quidam explicant de quolibet die infra Octauam, ita vt, occurrente Feria ex prædictis in die infra Octauam, dici debeant duæ Missæ, de Octaua, & de Feria: sed in Missali, in Vigilia SS. Petri & Pauli, quando occurrit in Sabbato (occurrere nimirum S. Leonis Festo in Dominica) item & in Vigilia Assumptionis B. Virginis, non præscribuntur duæ Missæ, de Octaua, & de Vigilia; ergo neque in aliis similibus Feriis erunt dicendæ. Neque dicas, esse casum iis locis omissum; tum quia in recognitione Missalis notatæ sunt diligentissimè, me præsentem, duæ Mis-

sæ, quando debent dici, in propriis locis: tum quia diuersa est ratio inter Festum, diem Octauam, & diem infra Octauam. Festum enim semel accidit in anno, dies Octaua est æqualis ferè ritus cum suo Festo; at dies infra Octauam sæpius occurrit, & sine iniuria omitti potest, de qua propria sequitur Rubrica *num. sequenti.*

k *Cantantur duæ Missæ.*] Idem habetur infra *tit. 7. num. 2.* Qua de re commodius, cum de Defectibus *tit. 11. num. 7. & seqq.*

Duarum autem Missarum, de Festo, & de Feria, meminit *Micrologus de Eccles. obser. cap. 48. & 58.* Cur altera post Tertiam, altera post Nonam, dicemus infra *tit. 15.*

2. *In Vigiliis autem quæ veniunt infra Octauam, Missa dicitur de Vigilia cum commemoratione Octauæ: nisi eo die fiat Officium de aliquo Festo, quia tunc dicitur Missa de Festo, cum commemoratione Octauæ & Vigilia. Quod si Vigilia occurrat in die alicuius Festi ex maioribus primæ classis, in Missa non fit commemoratio de ea, sicut nec in Officio.*

l *Missa dicitur de Vigilia.*] In hoc casu discordat Missa ab Officio; quia Missæ propriæ de Vigilia conuenit, vt cedat ea Missa, quæ infra Octauas sæpius repetitur; populus etiam, qui ad Missam, non ad Officium conuenire solet, cum Missa de Vigilia ad luctum monetur, & animatur: eadem ratione, Feria Quatuor Temporum occurrente alicubi infra Octauam, Missa erit de Feria cum commemoratione Octauæ; quia Vigilia cedit Feriæ cuiuscumque Quatuor Temporum, vt hic *nu. 5.* eademque est ratio de Feria secunda Rogationum iuxta Octauam.

Dubitari potest de Vigilia S. Ioannis Baptistæ infra Octauam Corporis Christi, quæ excludit Festa Semiduplicia; sed hoc non obstat, quia Se-

miduplex transfertur cum Officio & Missa, Vigilia verò non transfertur; & Missam tantum habens, non tollit Officium de Octaua, neque Missam de eadem, quæ sæpius infra Octauam dici solet. Communior autem fuit hæc sententia anno 1628. vt patet ex Calendariis diuersis eiusdem anni, quo occurrerunt Vigiliæ sancti Ioannis & SS. Apostolorum infra Octauam Corporis Christi, quod nimirum Missa de Vigilia dicenda sit cum commemoratione Octauæ, iuxta præsentem Rubricam. Contra quam non videntur ea quæ afferuntur; non auctoritas *P. Ruiz*, seu *Alcocer*, Missam de Octaua cum commemoratione Vigiliæ gratis præscribentium; non Castaldi grauantis prætereà Collegiatas duabus Missis, de

Octava, & de Vigilia; non aliorum congruentiæ ad sacram Congregationem delata: quia, *aiunt*, deperduntur Indulgentiæ concessæ Octauæ Corporis Christi, omiſſa de Sacramento Miſſa. An deperduntur in Feſto Duplici infra eam Octauam occurrente? Neque quia concordare debet cum Officio Miſſæ; quod non eſt verum, cum infra eandem Octauam poſſint dici Miſſæ Votiuæ, & pro Defunctis, quocumque die non eſt Duplex. Neque quia Miſſa de Sacramento magis excitat ad pietatem populos, quam Miſſa de Vigilia, quæ certè, *ex Alcuino in Paraſcene*, excitat ad imitandas paſſiones Martyrum. Neque quia Officium Vigiliæ cedit Feſto Semiduplici, quod ceſſat infra Octauam Corporis Christi. Solutiores enim ſunt leges Miſſæ quam Officij; ceſſatque Officium Semiduplicis Feſti, non Miſſa Votiuæ, neque Vigiliæ. Nec denique vim faciunt ea verba poſt Miſſam de Feſto Sacramenti, videlicet, *Infra Octauam dicitur hæc eadem Miſſa*:

3 *Si feſtum habens Vigiliam celebretur Feria ſecunda, Miſſa Vigilia dicitur in Sabbato, ſicut etiam de ea fit Officium: excepta Vigilia Natiuitatis Domini, & Epiphaniæ.*

Ad Rubricam Breuiarij ſpectat huius Rubricæ ſenſus, & eſt *R. adulphi Propoſ. 19*. Sicut etiam ieiunium anticipatur, quod ab Hebræis fieri ſolitum pridie Sabbati, in quo ieiunandum eſ-

nam ſenſus eſt, non quòd quotidie dicatur, excluſis Votiuis & de Requiem, quæ à Rubricis eo tempore conceduntur, ſed quòd eadem repetatur Miſſa, quando de Sacramento ea dicenda ſit. Vide ſimilia verba poſt Miſſam ſancti Laurentij, Aſſumptionis & Natiuitatis B. Virginis. Quæ tamen verba non excluſunt Miſſam de Vigilia, neque Votiuam infra eandem Octauas.

Hæc ex vi Rubricarum antiquarum. Si verò Octaua Corporis Chriſti excipiat à maioribus expreſſè, vti patet eſt, mihi quoque placebit.

Quæres ex prædictis: Cur in Cathedralibus & Collegiatis non dicuntur duæ Miſſæ, vna de die infra Octauam, alia de Vigilia; ſicuti infra Octauam Omnium Sanctorum, vna dicitur de die infra Octauam, alia pro Defunctis, in Commemoratione omnium Defunctorum? at ecce diſparitas. Poſſe enim in Miſſa Vigiliæ fieri Commemoratio de die infra Octauam, de qua non poſſe fieri in Miſſa Defunctorum.

ſet, teſtatur *Moyſes Aegyptius de Temp. cap. de Sabb. & cap. de Ieiunio*. neque Dominico die ieiunare debemus. *Diſtin. 76. cap. Utinam.* & paſſim dicitur à ſanctis Patribus.

4^m *Miſſa Vigiliæ in Aduentu occurrentis dicitur cum commemoratione Feriæ Aduentus, licet de ea non ſit factum Officium, Vigilia Natiuitatis excepta.*

in Miſſa Vigiliæ.] Dicitur eadem ratione, quam ſuprà diximus de Vigili-

liæ infra Octauam; quia propriæ Miſſæ cedere debet minùs propria diei.

5 *Si in Quadrageſima, & Quatuor Temporibus occurrat Vigilia, dicatur Miſſa de Feria cum commemoratione Vigiliæ.*

Miſſa

Missâ in his casibus concordat in-
tegrè cum Officio, & cessat ratio quam
suprà diximus, propriam Missam ce-
dere debere Missæ non ita propriæ:

6 *Tempore Paschali non dicitur Missa de Vigilia, nisi in Vigilia Ascen-
sionis; quæ tamen non ieiunatur, sicut nec Vigilia Epiphania.*

Cur non ieiunatur in his Vigiliis?
Dicimus non ieiunari, quia lex nulla

neque populus eget monitione ad ie-
iunium, quod significatur per Missam
propriam Quadragesimæ, seu Qua-
tuor Temporum.

est de his, ob lætitiâ Natalis Domi-
ni, & Resurrectionis eiusdem.

De Missisⁿ Votiuus S. Mariæ, & aliis. I V.

Votiuus.] Largè hîc sumitur vo-
tum, pro voluntate, & desiderio.
Missæ igitur, quæ pro voluntate di-
cuntur, Votiuæ nuncupantur; non ta-
men debet esse voluntas irratiõabi-

lis, puta, vt Sacerdos breuiorem cele-
bret Missam, & c. Votiuarum autem
Missarum est mentio in *Vita S. Ger-
mani Antisiodor. cap. 16. apud Sur-
Tom. 4.*

1 **I**n Sabbatis non impeditis Festo Duplici, Semiduplici, Octaua, Vigilia,
Feria Quadragesima, vel Quatuor Temporum, vel Officio alicuius
Dominica quæ supersit, in præcedens Sabbatum translato, dicitur
Missâ de S. Maria secundum varietatem temporum, vt in fine
Missalis ponitur.

2 *In Aduentu autem, licet Officium non fiat de S. Maria in Sabbato,
dicitur tamen Missâ principalis de ea, cum commemoratione de
Aduentu, nisi fuerint Quatuor Tempora, vel Vigilia, vt suprà.*

Sabbatum dicatum esse constat bea-
tæ Virgini Deiparæ. Missæ verò san-
ctæ Mariæ in Sabbato dicendæ auctor
fuit Albinus, Caroli Magni Præcep-
tor, qui, rogatu Bonifacij Archiepi-
scopi Maguntini, eam instituit vnâ
cum aliis, de Trinitate, de Angelis, de
Spiritu sancto, & de Cruce, quæ adhuc
sunt in vsu. Meminit huius ritus *Mi-
crologus cap. 60.* Urbanus II. in *Con-
cilio Claromontan. 1096.* Officium in
Sabbato B. Virgini destinavit *Radul-
phus Prop. 20.* & à Monachis Ecclesiæ
Occidentalis inductum esse hunc ri-
tum anno 1056. scribit *Baronius; Du-
randus autem in Ration. lib. 4. cap. 1.*
quinque affert causas. Prima est, &

secundum eundem originaria, quod
olim Constantinopoli, cum ante quam-
dam imaginem B. Virginis penderet
velum quod eam valabat, in sexta Fe-
ria post Vesperas recedebat velum
nullo mouente, & cælum versus de-
ferebatur, ita vt à populo imago tota
conspici possêt; celebratis autem in
Sabbato Vesperis, descendebat ipsum
velum, & velabat imaginem, vt prius,
vsque ad sequentem Feriam sextam.
quo miraculo sancitum est, vt eo die
semper de B. Virgine cantaretur. Al-
tera est, quia in Sabbato post mor-
tem Christi tota fides in sola Virgine
mansit: quæ tamen ratio à modernis
Theologis, & meritò, reprobatur.

Tertia,